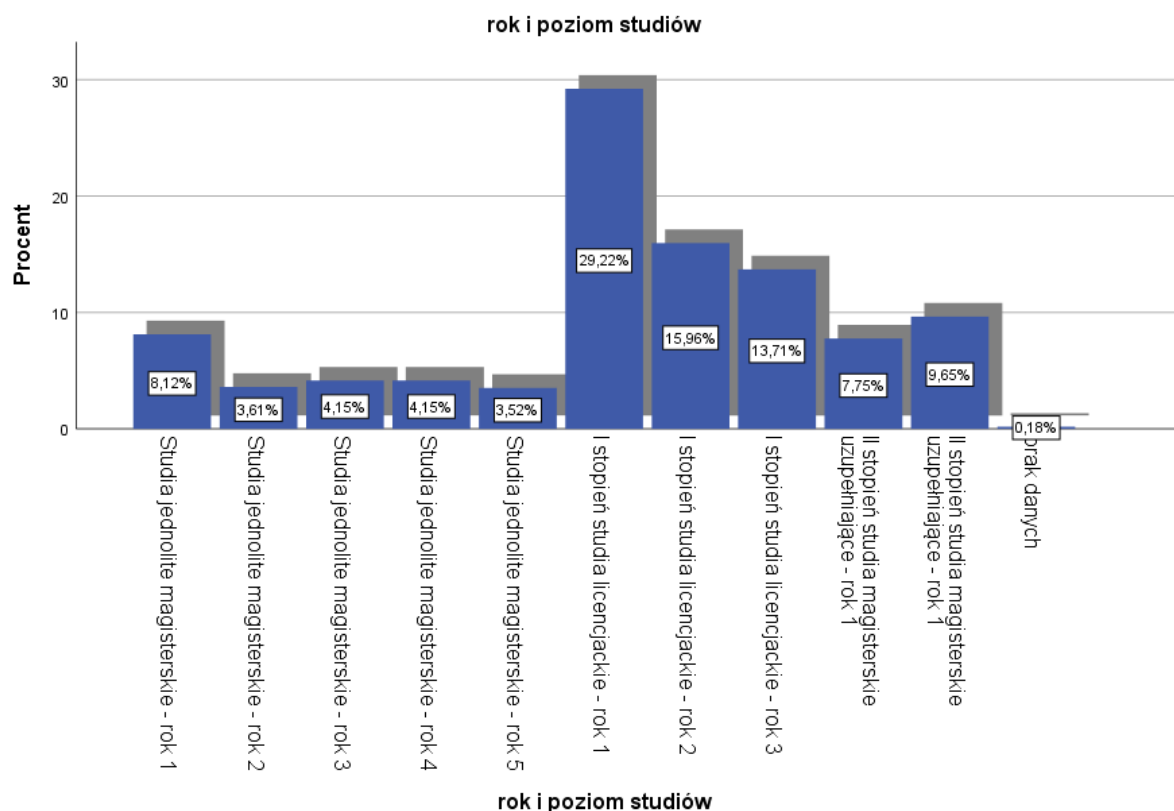

RAPORT Z ANKIETY TRUDNE SPRAWY DLA STUDENTÓW

W okresie 15.05.2018-15.06.2018r. Centrum Obsługi Studentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach zbierało anonimową ankietę wśród studentów za pośrednictwem systemu USOS. Ankieta dotyczyła różnego typu sytuacji trudnych i nietypowych, z którymi studenci mogli zetknąć się w murach Uczelni. Celem przeprowadzenia niniejszej ankiety było rozpoznanie skali poruszanych problemów. W badaniu wzięło udział 1109 studentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, w tym:

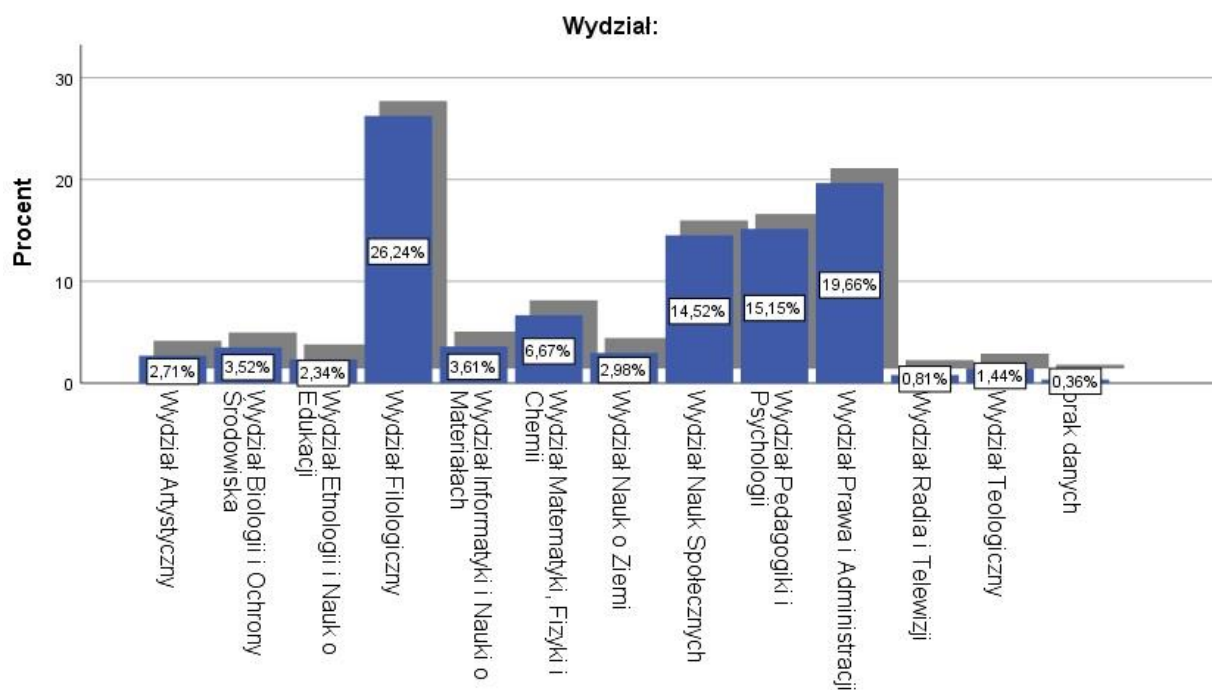
- 810 kobiet (73% badanej grupy)
- 297 mężczyzn (26,8% badanej grupy)
- dwie osoby nie podały swojej płci

Wśród ankietowanych osób najliczniejszą reprezentację znaleźli studenci pierwszego roku I stopnia studiów licencjackich (29% badanych), natomiast najmniej liczną grupę stanowili studenci drugiego roku studiów jednolitych magisterskich (ok. 4% badanych). Rozkład roku i poziomu studiów w badanej grupie przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Rok i poziom studiów.

Najliczniej reprezentowanymi przez osoby badane okazały się być wydziały Filologiczny (26%) oraz Prawa i Administracji (20%), natomiast najmniej ankietowanych wywodziło się z wydziałów Radia i Telewizji (1%) oraz Teologicznego (1%). Rozkład studentów zależnie od wydziału, z którego pochodzą przedstawiono na rysunku 2.

Rysunek 2. Wydział, na którym studiują badani.

ZACHOWANIA UTRUDNIAJĄCE PROWADZENIE ZAJĘĆ

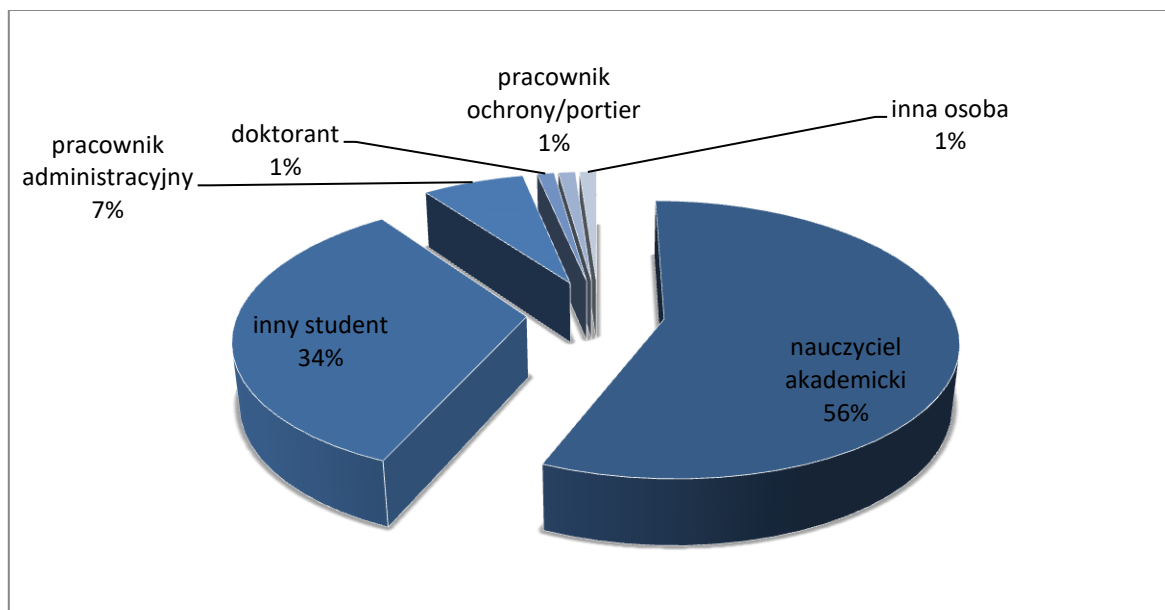
W pierwszej kolejności zapytano ankietowanych studentów o częstotliwość występowania sytuacji, w których zakłócany jest tok prowadzonych zajęć. Spośród ankietowanych studentów 41% (451 osób) zadeklarowało, iż podczas uczestnictwa w zajęciach spotkało się z sytuacją, w której inny student zachowywał się w sposób utrudniający ich prowadzenie. Do najczęstszych form utrudniania prowadzenia zajęć należały takie zachowania jak:

- głośne rozmowy prywatne pomiędzy studentami - ponad 150 wypowiedzi;
- hałaśliwe zachowanie (śmiechy, krzyki) zagłuszające wykładowcę - ponad 60 wypowiedzi;
- przerywanie osobie prowadzącej, przekrzykiwanie jej lub wtrącanie się w wypowiedzi innych osób - ponad 30 wypowiedzi;
- korzystanie z telefonów w sali (oglądanie filmików na youtube, gry, ładowanie telefonu, odbieranie połączeń, dzwonek telefonu/smsa/komunikatorów, robienie sobie zdjęć) lub wychodzenie trakcie zajęć, by odebrać telefon - ponad 30 wypowiedzi;

- głośne uwagi, nieuprzejme komentowanie zajęć oraz osób prowadzących zajęcia - ponad 20 wypowiedzi;
- zadawanie pytań i poruszanie spraw niezwiązanych z tematem zajęć - ponad 20 wypowiedzi;
- nieuprzejme, czasem wulgarne, odzywanie się do wykładowcy i/lub innych studentów - ponad 20 wypowiedzi;
- ciągle podważanie/kwestionowanie wypowiedzi prowadzącego, wdawanie się w kłótnie z prowadzącym - ponad 20 wypowiedzi;
- zachowania związane z prawdopodobnymi zaburzeniami psychicznymi (autyzm lub zespół Aspergera), np. nadmierne dopytywanie o szczegóły utrudniające kontynuowanie zajęć, ciągle przemieszczanie się po sali, nieskładne i długie wypowiedzi pozbawione sensu, tiki nerwowe, energiczna gestykulacja, uderzanie się w głowę, głośne klaskanie, śpiew, mamrotanie i mówienie do siebie, zaniedbanie higieny osobistej - ponad 10 wypowiedzi;
- ignorowanie/lekceważenie osoby prowadzącej - ponad 10 wypowiedzi;
- wychodzenie z sali w czasie zajęć - ponad 10 wypowiedzi;
- wymądrzanie się (uważanie się za mądrzejszego od osoby prowadzącej), popisywanie wiedzą lub nazbyt gorliwe zabieranie głosu - ponad 10 wypowiedzi;
- żarty i zachowania nieadekwatne (niestosowne) do poziomu uczelni wyższej - ponad 10 wypowiedzi;
- notoryczne spóźnienie się przez studentów - ponad 5 wypowiedzi;
- brak wiedzy studentów lub niechęć do odpowiadania na pytania, angażowania się w zadania - ponad 5 wypowiedzi;
- manifestowanie swoich poglądów politycznych, homofobicznych lub rasistowskich (w tym komentarze pod adresem innych studentów) - ponad 5 wypowiedzi;
- włączanie muzyki w trakcie zajęć - ponad 5 wypowiedzi;
- poruszanie w trakcie zajęć spraw osobistych, spraw dotyczących relacji pomiędzy studentami - ponad 5 wypowiedzi;
- inne (np. jedzenie lub picie; wyłączanie telewizora i filmów na nim pokazywanych (za pomocą aplikacji w telefonie); głośne zachowanie studentów na korytarzach w czasie, gdy trwają zajęcia; gra na pianinie; palenie e-papierosa; wizyty osób z zewnątrz (nie będących studentami); zachowania agresywne; spanie w czasie zajęć).

ODCZUWANE ZAGROŻENIE NA UCZELNI

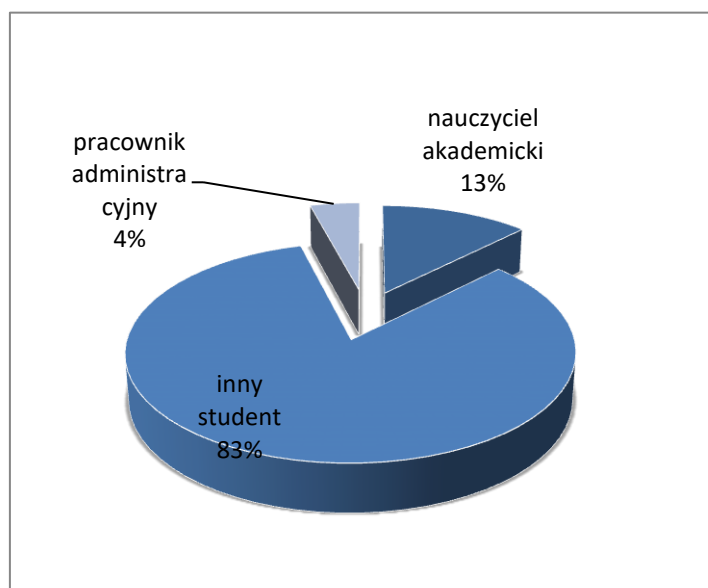
Spośród ankietowanych studentów 14% (151 osób) zadeklarowało, iż na Uczelni odczuwa lub odczuwało zagrożenie ze strony innego studenta lub pracownika, przy czym płęć osób badanych nie miała tu istotnego znaczenia. Odczuwane zagrożenie najczęściej płynęło ze strony nauczycieli akademickich lub innych studentów. Rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawiono na rysunku 3.

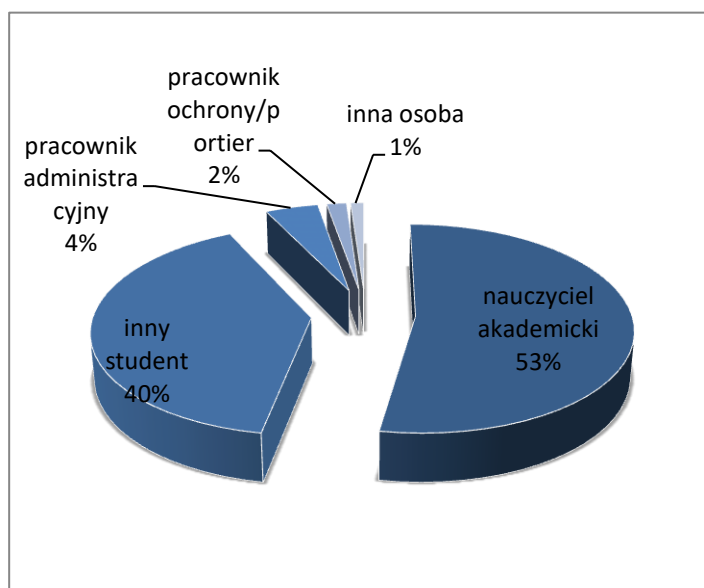
Rysunek 3. Osoba, ze strony której studenci odczuwali zagrożenie.

Spośród potencjalnych zagrożeń, jakich studenci mogli doświadczyć w murach uczelni, zapytano o agresję słowną, fizyczną i molestowanie seksualne:

- z agresją fizyczną (np. popychanie, szturchanie) spotkało się 2% badanych (2% kobiet i 2,4% mężczyzn) – głównie ze strony innych studentów, ale w nielicznych przypadkach również ze strony nauczycieli akademickich (rysunek 4);
- z agresją słowną (np. wyzwiska groźby) spotkało się 14% badanych (14,5% kobiet i 12,5% mężczyzn) – głównie ze strony nauczyciela akademickiego lub innego studenta (rysunek 5);

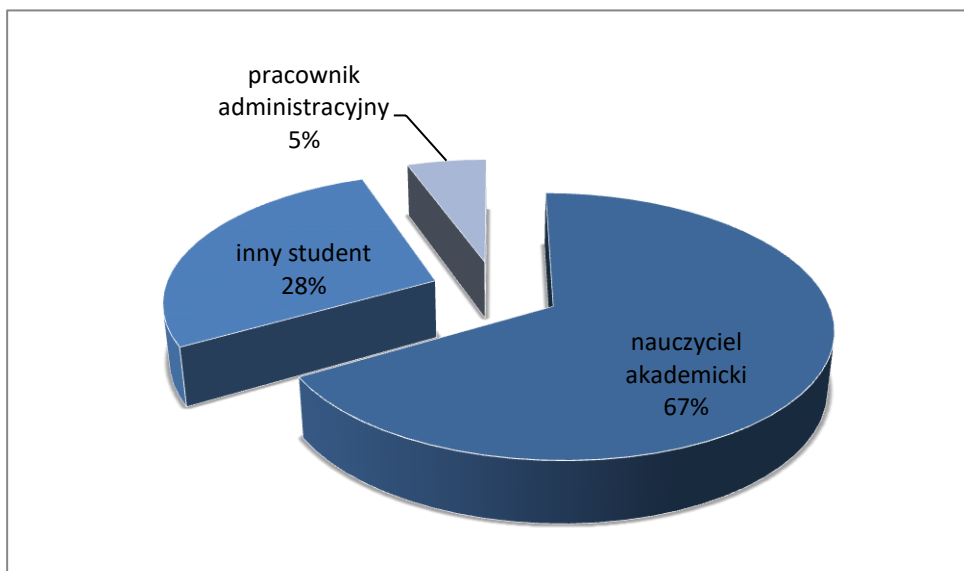

Rysunek 4. Osoba, ze strony której studenci doświadczyli agresji słownej.

Rysunek 5. Osoba, ze strony której studenci doświadczyli agresji fizycznej.

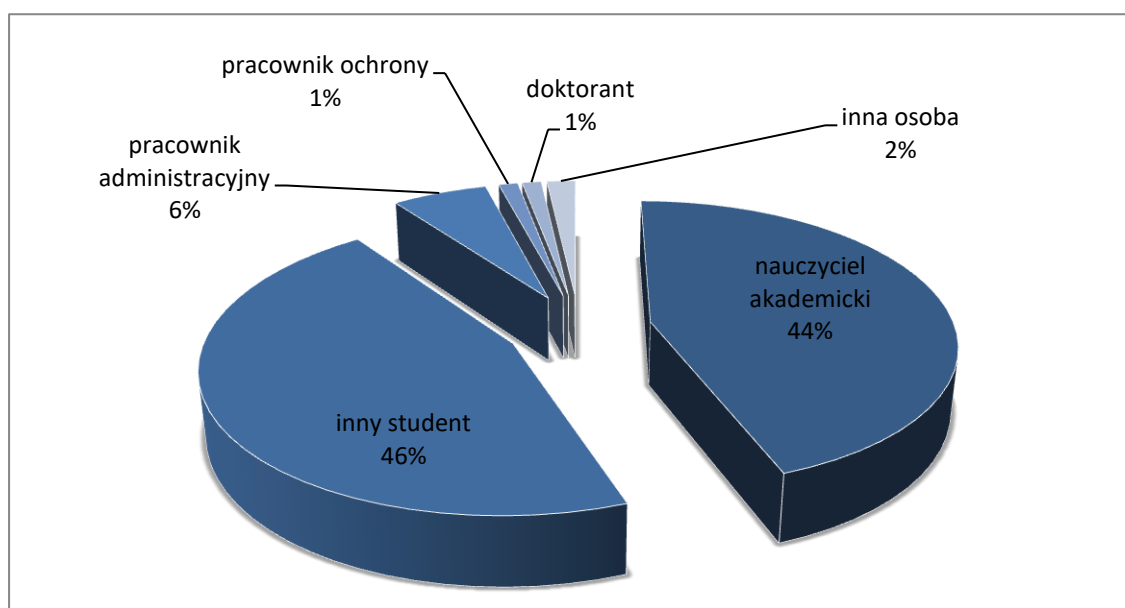
- molestowania seksualnego ze strony innego studenta lub pracownika Uczelni doświadczyło 1,4% badanych (1,5% kobiet i 1% mężczyzn) - głównie ze strony nauczycieli akademickich, a także innych studentów (rysunek 6).

Rysunek 6. Osoba, ze strony której studenci doświadczyli molestowania seksualnego.

Ponadto 9% badanych zadeklarowało, iż było świadkiem agresywnego zachowania ze strony innego studenta bądź pracownika uczelni wobec innego studenta bądź pracownika.

Następnie zapytano studentów, czy kiedykolwiek na uczelni byli świadkami łamania prawa (w inny niż omówione dotychczas sposób) lub też naruszenia porządku przez studenta bądź pracownika uczelni. Spośród ankietowanych 12,5% udzieliło pozytywnej odpowiedzi na to pytanie. Najczęściej osobami naruszającymi porządek w tych sytuacjach byli inni studenci lub nauczyciele akademicy (rysunek 7).

Rysunek 7. Osoba łamiąca prawo lub naruszająca porządek na Uczelni w sytuacjach, których świadkami byli ankietowani studenci.

NIEPOKOJĄCE ZACHOWANIA INNYCH STUDENTÓW NA UCZELNI

Kolejną kwestią poruszoną w badaniu jest problemem stosowania środków odurzających w murach Uczelni. Spośród osób ankietowanych 29% przyznało, iż zetknęło się z sytuacjami, gdy inny student uczestniczył w zajęciach dydaktycznych pod wpływem alkoholu, natomiast 8% przyznaje, iż wie o sytuacjach, gdy inny student uczestniczył w zajęciach pod wpływem innych niż alkohol środków odurzających.

Następnie zapytaliśmy o nietypowe zachowania innych studentów. 18% badanych było świadkiem niepokojącego, dziwnego bądź niezrozumiałego dla siebie zachowania (sugerującego problemy zdrowotne) innego studenta. Większość spośród nich określiło częstotliwość takich sytuacji jako rzadką lub bardzo rzadką, jednak wśród nielicznych respondentów (8 przypadków) pojawiły się również informacje o bardzo dużej częstotliwości takich sytuacji. Większość badanych nie reaguje w takich sytuacjach, ignorując je (56%), jednak 32% badanych, którzy zetknęli się z takimi sytuacjami, stara się udzielić pomocy, porozmawiać lub w inny sposób uspokoić osobą zachowującą się w niepokojący sposób. Ponadto ok. 8% badanych, którzy zetknęli się z niepokojącymi zachowaniami innych studentów, aktywnie unika takich osób, a 4% zgłasza taką sytuację osobie prowadzącej zajęcia, samorządowi studenckiemu bądź ochronie budynku.

Spośród ankietowanych studentów 73% deklaruje, iż wie czym jest Zespół Aspergera i w jaki sposób przejawia się to zaburzenie.

MYŚLI SAMOBÓJCZE

Badaniu poddano również problem występowania u studentów Uczelni myśli samobójczych oraz tendencji do samookaleczania oraz umiejętność reagowania na sytuacje, gdy bliska osoba przyznaje się do takich objawów. Spośród ankietowanych studentów 16% (180 osób) zadeklarowało, iż w okresie studiów poważnie myśli/myślało o odebraniu sobie życia – występowanie myśli samobójczych zadeklarowało 17,2% badanych studentek oraz 14,8% studentów płci męskiej. Ponadto 8% badanych podało, iż w swoim otoczeniu na uczelni ma osobę, która samookalecza się lub chce odebrać sobie życie. 54% badanych studentów uważa, iż wie, w jaki sposób pomóc takim osobom, natomiast 44% nie posiada takiej wiedzy (2% badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie). Spośród osób, które były w stanie zaproponować sposób pomocy koledze lub koleżance w takiej sytuacji, w większości przypadków studenci podawali takie strategie działania jak, m.in.:

- propozycja poszukania specjalistycznej pomocy (psycholog, psychiatra, psychoterapeuta)
- rozmowa, wsparcie emocjonalne
- wspólne spędzanie czasu

- poinformowanie wykładowcy, opiekuna roku lub psychologa uczelnianego
- powiadomienie rodziców lub innych członków rodziny tej osoby bądź jej bliższych znajomych
- wezwanie pogotowia ratunkowego lub zgłoszenie na policję
- powiadomienie władz uczelni
- zapytanie o poradę znajomego psychologa, poszukanie informacji w internecie
- odwołanie się do wiary bądź poszukanie pomocy u osoby duchownej

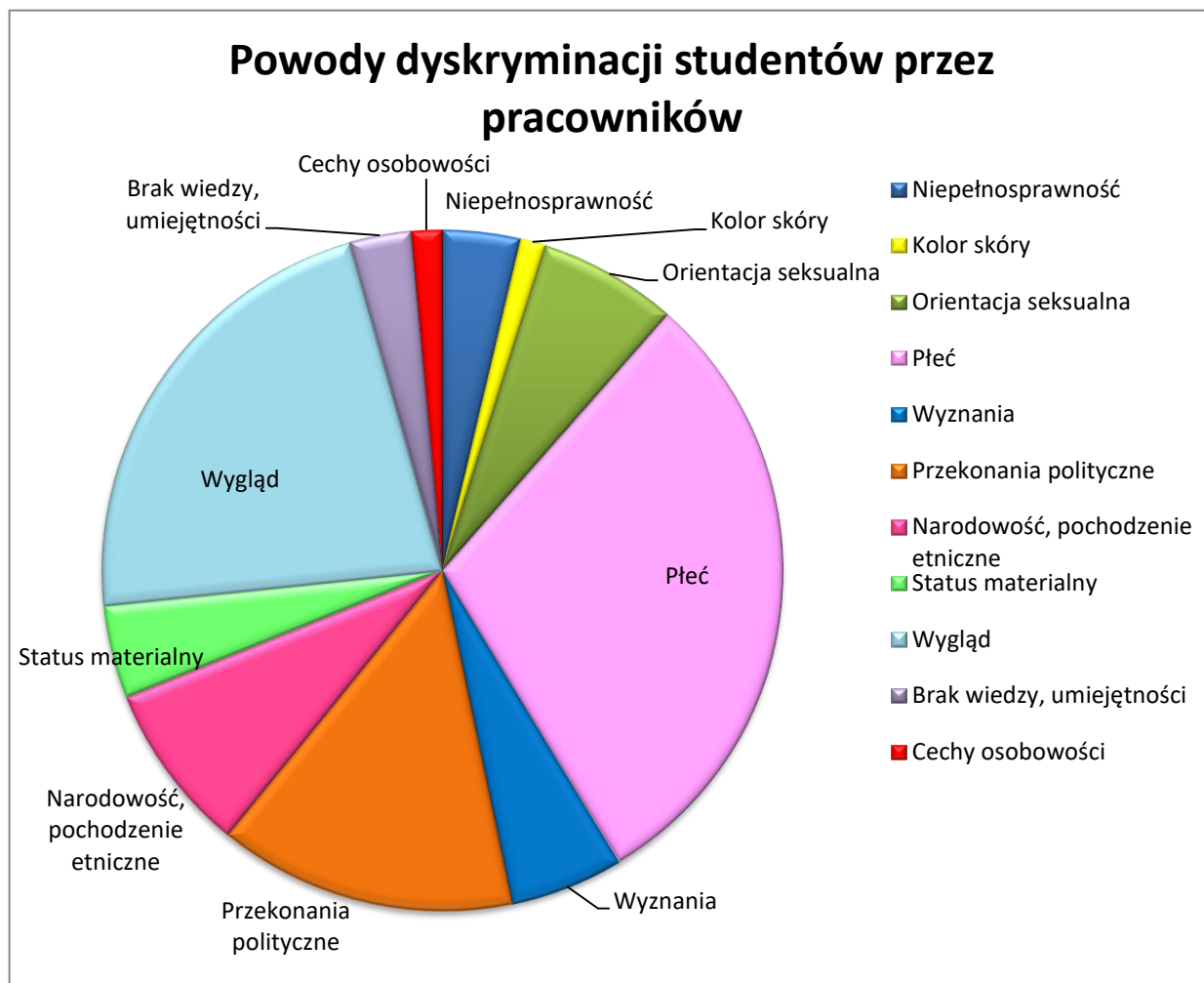
Jednak pojawiły się również bardzo nieliczne głosy, iż badani prawdopodobnie zlekceważyliby taką informację lub nie podjęliby żadnych działań.

PRZEJAWY DISKRYMINACJI I FAWORYZOWANIA STUDENTÓW NA UCZELNI

Wśród ankietowanych studentów 23,5% wskazuje, iż było świadkami sytuacji dyskryminacji studenta przez pracownika uczelni. Do najczęstszych powodów dyskryminacji studentów należą kolejno:

- płeć (11% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta z tego powodu)
- wygląd (8% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta z tego powodu)
- przekonania polityczne (5% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta z tego powodu)
- narodowość, pochodzenie etniczne (3% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta z tego powodu)
- wyznanie religijne (2% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta z tego powodu)
- status materialny (2% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta z tego powodu)
- orientacja seksualna (2% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta z tego powodu)
- niepełnosprawność (1% ankietowanych wskazał, iż spotkał się z dyskryminacją studenta z tego powodu)
- brak wiedzy, umiejętności lub niższe zdolności intelektualne (1% ankietowanych wskazał, iż spotkał się z dyskryminacją studenta z tego powodu)
- kolor skóry (0,5% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta z tego powodu)
- cechy osobowości (0,5% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta z tego powodu)

Graficzny rozkład proporcji przyczyn dyskryminacji studentów przez pracowników (w opinii badanych studentów) zaprezentowano na rysunku 8.

Rysunek 8. Powody dyskryminacji studentów przez pracowników Uczelni.

Ponadto wymieniano również takie powody jak: ciąża, stan zdrowia, niestacjonarny tryb studiów, kierunek studiów, światopogląd oraz jękanie się.

Następnie analizie poddano przypadki, w których to studenci dyskryminowali innych studentów uczelni. 22% badanych wskazuje, iż było świadkami takich sytuacji na Uniwersytecie. Do najczęstszych powodów obserwowanej dyskryminacji należały:

- wygląd (11% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta przez studenta z tego powodu)
- przekonania polityczne (6% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta przez studenta z tego powodu)

- status materialny (5% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta przez studenta z tego powodu)
- narodowość, pochodzenie etniczne (5% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta przez studenta z tego powodu)
- orientacja seksualna (5% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta przez studenta z tego powodu)
- płeć (4% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta przez studenta z tego powodu)
- niepełnosprawność (3% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta przez studenta z tego powodu)
- wyznanie religijne (3% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta przez studenta z tego powodu)
- kolor skóry (2% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z dyskryminacją studenta przez studenta z tego powodu)
- nietypowe, dziwne zachowania (1% ankietowanych wskazał, iż spotkał się z dyskryminacją studenta przez studenta z tego powodu)

Graficzny rozkład proporcji przyczyn dyskryminacji studentów przez innych studentów (w opinii badanych) zaprezentowano na rysunku 9.

Rysunek 9. Powody dyskryminacji studentów przez innych studentów Uczelni.

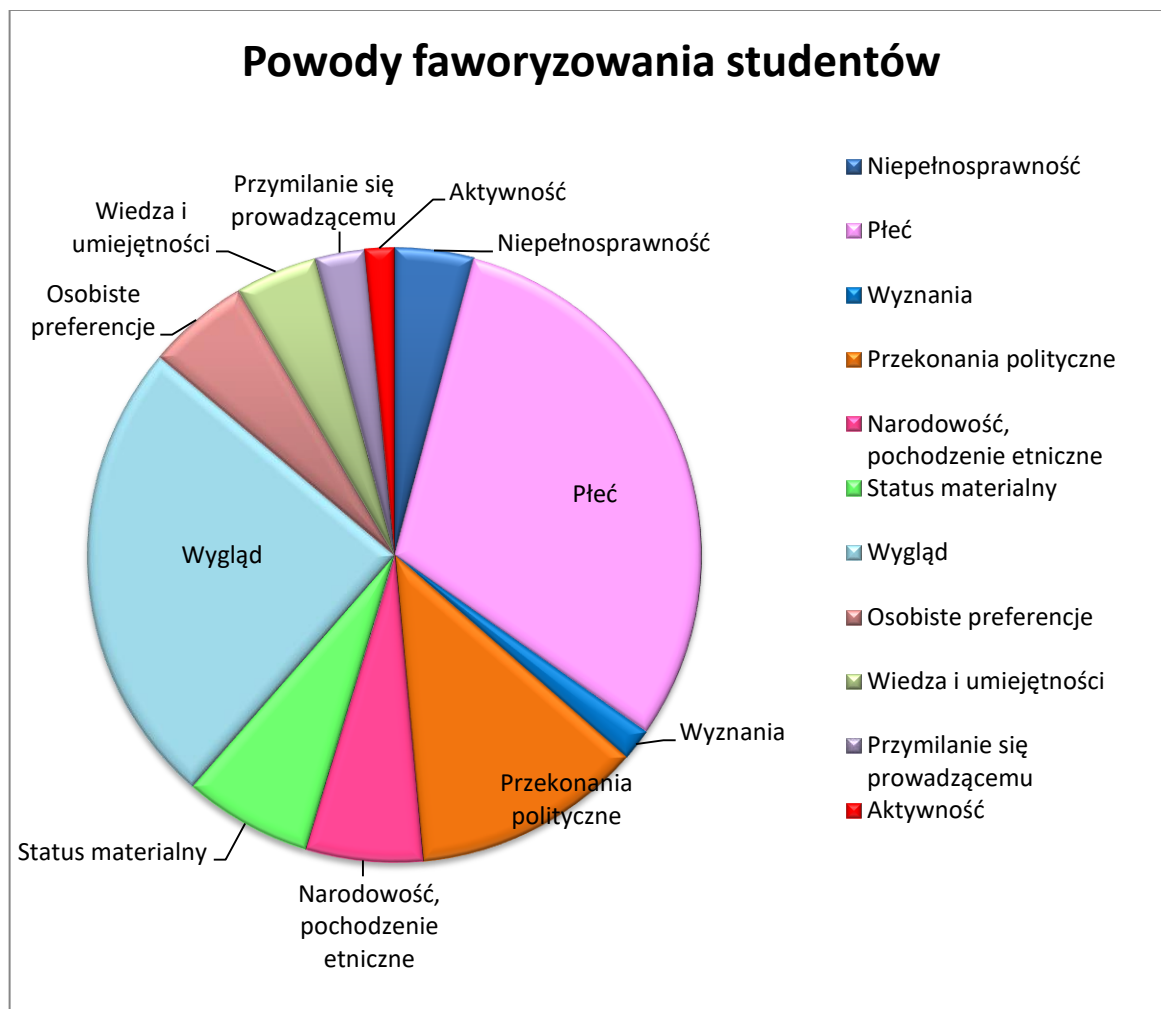
Ponadto wymieniano również takie powody dyskryminacji jak: cechy osobowości, poglądy, poziom intelektualny, słabe wyniki w nauce, dobre wyniki w nauce, absencja na zajęciach, zaniedbania higieny osobistej oraz choroba.

Następnie ankietowanych studentów zapytano, czy na Uczelni zetknęli się z przypadkami faworyzowania studentów przez pracowników. Pozytywnej odpowiedzi na to pytanie udzieliło aż 43% badanych. Do najczęstszych powodów faworyzowania studentów należały kolejno:

- płeć (18% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)
- wygląd (15% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)
- przekonania polityczne (7% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)

- status materialny (4% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)
- narodowość, pochodzenie etniczne (4% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)
- osobiste, bliżej nieokreślone preferencje wykładowcy (3% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)
- duża wiedza i umiejętności studenta (3% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)
- niepełnosprawność (2% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)
- przymilanie się, „podlizywanie” prowadzącemu (2% ankietowanych wskazało, iż spotkało się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)
- konotacje rodzinne lub znajomość prywatna z prowadzącym (1% ankietowanych wskazał, iż spotkał się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)
- wyznanie religijne (1% ankietowanych wskazał, iż spotkał się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)
- aktywność studenta w czasie zajęć (1% ankietowanych wskazał, iż spotkał się z faworyzowaniem studenta z tego powodu)

Graficzny rozkład proporcji przyczyn faworyzowania studentów przez pracowników uczelni (w opinii badanych studentów) zaprezentowano na rysunku 10.

Rysunek 10. Powody faworyzowania studentów przez pracowników Uczelni.

Ponadto wymieniano również takie powody faworyzowania jak: cechy osobowości, orientacja seksualna, wysoka inteligencja, kierunek studiów lub specjalizacja, kolor skóry, podobne przekonania, status studenta MISH, wiek, ciąża oraz członkostwo w kole naukowym.

BEZPIECZEŃSTWO NA UCZELNI

Spośród ankietowanych studentów jedynie 17% (193 osoby) deklaruje znajomość procedury wezwania policji na Uczelnię, jednak wśród nich zaledwie 13% (25 osób) opisało procedurę w sposób wskazujący na świadomość faktu, jedynie osoby upoważnione przez rektora Uczelni mogą wezwać policję na teren Uniwersytetu. Większość studentów opisała

natomiast sposób kontaktowania się z służbami porządkowymi w sytuacjach powszechnych, poprzez wybranie nr 112 lub 997.

W dalszej kolejności w badaniu poświęcono uwagę umiejętności reagowania studentów na sytuacje zagrożenia typu konieczność udzielenie pierwszej pomocy bądź też ewakuacji budynku. 81% ankietowanych studentów wskazało, iż w razie potrzeby potrafi udzielić pierwszej pomocy medycznej, 15% przyznało, iż nie posiada takiej umiejętności (4% badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie). 63,5% badanych zadeklarowało także znajomość procedur postępowania w przypadku wystąpienia podczas trwania zajęć dydaktycznych niebezpiecznych sytuacji (np.: pożar, atak terrorystyczny), natomiast 34% przyznało, iż nie zna takich procedur.

Opracowanie:

Magdalena Bolek-Kochanowska
Specjalista psycholog
Centrum Obsługi Studentów
Uniwersytet Śląski w Katowicach